

Nr 48.

Ankom till riksdagens kansli den 12 maj 1938 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående medgivande av vissa förmåner åt Internationella regleringsbanken i Basel.

I en till riksdagen avlåten, den 8 april 1938 dagtecknad proposition nr 305, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att avgiva förklaring om medgivande av vissa förmåner åt Internationella regleringsbanken i Basel av den lydelse i fransk text och svensk översättning, en vid nämnda statsrådsprotokoll fogad bilaga utvisar,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att i förekommande fall vidtaga erforderliga åtgärder för uppfyllande av förpliktelser, härrörande från sagda förklaring.

Ovanberörda bilaga är fogad vid detta utlåtande.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet, i den mån ej redogörelse härför lämnas i det följande, hänvisa till propositionen.

För att underlätta Internationella regleringsbankens verksamhet tillerkändes densamma genom en den 20 januari 1930 i Haag undertecknad överenskommelse mellan Tyskland och de under världskriget allierade makterna, artikel X andra stycket, vissa särskilda förmåner av i huvudsak den innebörden, att eventuella valutarestriktioner och guldexportförbud inom de fördragsslutande staterna icke skulle gälla banken, dess egna eller densamma anförtrodda tillgångar. Vidare har bestämts, genom artikel XV i överenskommelsen, att tvister mellan banken och en eller flera av signatärmakterna beträffande tolkningen eller tillämpningen av överenskommelsen skola avgöras av en särskild skiljedomstol, bestående av fem ledamöter utsedda för fem år åt gången. Skiljedomstolens ordförande skall vara amerikansk medborgare. Två ledamöter skola tillhöra stater, som voro neutrala under världskriget. Av de båda återstående skall den ene vara tysk medborgare och den andre medborgare i en av Tysklands fordringsägarstater. Parterna kunna även överenskomma att hänskjuta en tvist till ordföranden eller annan ledamot såsom ensam skiljedomare.

Förfarandet inför skiljedomstolen regleras av en bilaga XII till Haagöverenskommelsen.

Sedan viss tvekan uppstått rörande tolkningen av artikel X andra stycket i Haag-överenskommelsen, har en särskild tolkningskonvention upprättats i Bryssel den 30 juli 1936, varom den svenska regeringen officiellt underrättats genom en cirkulärskrivelse av den 25 februari 1938 från generalsekretären i Nationernas Förbund. I tolkningskonventionen uttalas, att den ifrågavarande undantagsställningen för Internationella regleringsbanken, dess egendom och åt densamma anförtrodd egendom, avser såväl mynt som andra betalningsmedel, guldtackor, silver eller varje annan metall, värdeföremål, värdehandlingar eller andra bankmässiga deposita. Vidare fastslås, att egendom och tillgångar tillhöriga tredje man, vilka innehavas av någon institution eller person enligt instruktion av Internationella regleringsbanken, i dess namn eller för dess räkning, skola anses som anförtrodda åt banken och åtnjuta samma friheter som egendom och tillgångar, som banken själv innehar för annans räkning.

Föredragande *departementschefen* har anfört följande:

»Några betänkligheter synas icke möta mot anslutning från vårt lands sida till överenskommelsen om frihet från valutarestriktioner och guldexportförbud för Internationella regleringsbanken. I detta avseende förtjänar särskilt uppmärksammas bestämmelsen i bankens stadgar, att banken är skyldig inhämta vederbörande centralbanks medgivande innan en affär företages på viss penningmarknad. Med hänsyn till att Sverige äger ett icke obetydligt intresse i Internationella regleringsbanken och dess verksamhet är det för oss av värde att så många stater som möjligt ansluta sig till överenskommelsen.

Anslutning från Sveriges sida torde böra ske genom en av Kungl. Maj:t med riksdagens medgivande avgiven förklaring, vari bestämmelserna i Haag-överenskommelsens artikel X andra stycket ävensom de tolkningsbestämmelser, som fastställts i Bryssel-överenskommelsen 1936, återgivas. Där emot synes anslutning från vårt lands sida till skiljedomsklausulen i artikel XV av Haag-överenskommelsen icke böra ske, då Sverige endast skulle få utse en av domstolens sex ledamöter. I den förklaring i ämnet, som den norska regeringen avgivit den 13 juli 1935, stadgas, att tvist mellan den norska regeringen och banken angående tolkningen eller tillämpningen av den norska förklaringen skall avgöras av en skiljedomsstol bestående av tre ledamöter, av vilka vardera parten utser en ledamot och ordföranden utses av parterna gemensamt, med bestämmelse tillika att, därest parterna icke kunna enas vid val av ordförande, denne skall utses av presidenten i den fasta mellanfolkliga domstolen i Haag. Jag förordar att enahanda förklaring göres även från vår sida.

I en förklaring om tillerkännande åt Internationella regleringsbanken av ifrågavarande förmåner får icke inläggas, att man från svensk sida avstår från rätten att inleda och fullfölja ett rent civilrättsligt förfarande i ett eventuellt fordringsmål mot banken, en tolkning som avvisats jämväl i uttalanden från bankens sida. Ej heller innebär förklaringen ett medgivande av guldsklausul för bankens fordringar i Sverige.

Vid avgivande av förklaring i ämnet har Norge i likhet med vissa andra länder förbehållit sig rätt att återkalla förklaringen 12 månader efter uppsägning. Det synes lämpligt att Sverige förbehåller sig samma uppsägningsrätt.»

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, hemställer, *Utskottet.*

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 12 maj 1938.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Närvarande: se anteckning å utlåtande nr 47.

Bilaga.

Förslag

till

Déclaration

concernant l'octroi de certains privilèges à la Banque des Règlements Internationaux à Bâle.

Sur les territoires relevant de l'autorité du Royaume de Suède la Banque des Règlements Internationaux, ses biens et avoirs, ainsi que les dépôts et autres fonds qui lui auraient été remis, ne feront l'objet d'aucune disposition établissant une incapacité quelconque ou d'aucune mesure restrictive telle que censure, réquisition, enlèvement ou confiscation en temps de paix ou de guerre, représailles, interdictions ou restrictions à l'exportation de l'or ou de devises ou de toute autre mesure analogue.

Sont exempts des dispositions ou mesures visées ci-dessus la Banque des Règlements Internationaux, ses biens et avoirs ainsi que tous les biens et avoirs qui lui sont ou seront confiés, qu'il s'agisse de numéraires ou autres biens fongibles, de lingots d'or, d'argent ou de tout autre métal, de matières précieuses, de titres ou de tous autres objets dont le dépôt est admis par la pratique bancaire.

Seront considérés comme confiés à la Banque des Règlements Internationaux, et jouissant des immunités prévues ci-dessus, au même titre que les biens et avoirs qu'elle détiendra, pour le compte d'autrui, dans les immeubles affectés à cet usage par elle, ses succursales ou agences, les biens et avoirs de tiers qui seront détenus par toute autre institution ou personne, sur les instructions, au nom

Förklaring

om medgivande av vissa förmåner åt Internationella regleringsbanken i Basel.

Inom konungariket Sverige skola Internationella regleringsbanken, dess egendom och aktiva såväl som depotsita och andra värden, som anförtratts densamma, icke utgöra föremål för anordning, som i något som helst avseende medför bristande handlingsfrihet, eller för någon restriktiv åtgärd sådan som censur, rekvisition, beslag eller konfiskation i freds- eller krigstid, repressalier, förbud eller inskränkningar beträffande utförsel av guld eller valutor eller någon annan liknande åtgärd.

Från ovan åsyftade anordningar eller åtgärder undantagas Internationella regleringsbanken, dess egendom och aktiva såväl som egendom och aktiva som blivit eller bliva anförtrorda åt densamma, vare sig fråga är om mynt eller andra betalningsmedel, guldtackor, silver eller varje annan metall, värdeföremål, värdehandlingar eller andra bankmässiga depotsita.

Egendom och aktiva tillhöriga tredje man, vilka innehavas av någon institution eller person enligt instruktion av Internationella regleringsbanken, i dess namn eller för dess räkning, skola anses anförtrorda åt Internationella regleringsbanken och åtnjuta ovan avsedda förmåner, på samma sätt som egendom och aktiva, som Internationella regleringsbanken innehar för annans räkning, inom de lo-

et pour le compte de la Banque des Règlements Internationaux.

Tout différend entre le Gouvernement suédois et la Banque des Règlements Internationaux concernant l'interprétation ou l'application de la présente déclaration sera soumis à un tribunal arbitral composé de trois membres. Chacune des Parties désignera un membre du tribunal, et le surarbitre sera nommé par les deux Parties d'un commun accord. Au cas où les Parties n'arriveraient pas à se mettre d'accord sur le choix du surarbitre, le Président de la Cour permanente de Justice internationale à La Haye sera prié de procéder à sa désignation.

Le Gouvernement suédois se réserve le droit de dénoncer la présente déclaration avec un préavis de douze mois.

kaliteter, som upplåtits för detta ändamål av banken, dess filialer eller agenturer.

Varje tvist mellan svenska regeringen och Internationella regleringsbanken angående tolkningen eller tillämpningen av denna förklaring skall underställas en skiljedomstol bestående av tre ledamöter. Vardera parten utser en ledamot av domstolen och ordföranden utses av parterna gemensamt. Därest parterna icke kunna enas vid val av ordförande, skall presidenten i fasta mellanfolkliga domstolen i Haag anmodas att verkställa valet.

Svenska regeringen förbehåller sig rätt att återkalla denna förklaring tolv månader efter uppsägning.

Bankoutskottets utlåtande Nr 48. Utgitt den 17 maj 1924.
